

превентивну – виявлення і дослідження фактичного стану справ, зіставлення його з поставленою метою, оцінка ефективності діяльності, вжиття заходів з усунення виявлених порушень;

нагляду – забезпечення визначення головних моментів при перевірці якості внутрішнього контролю. Виявлено, що особливості системи внутрішнього контролю, які застосовуються у тих чи інших умовах, визначаються функціональним аспектом контролю.

Слід відмітити, що у теорії управління розглядають три стадії управлінської діяльності та виокремлюють процес контролю як особливу стадію процесу управління. У вузькому розумінні науковці пов'язують контроль з будь-якою функцією управління або розглядають як перевірку діяльності будь-кого. Дещо ширший зміст вкладають у поняття «контроль в управлінні», коли трактують його як перевірку дотримання й виконання нормативно поставлених завдань, планів та рішень. Отже, внутрішній контроль у господарській діяльності можна розглядати як функцію, вид діяльності та складову частину управління.

У теорії внутрішнього контролю розглядають декілька напрямів його здійснення: технологічний, адміністративний та бухгалтерський. Технологічний – це контроль за технологічними процесами, що здійснюються на підприємстві; адміністративний – контроль за діяльністю посадових осіб. Бухгалтерський контроль виступає одночасно і засобом, і об'єктом контролю.

Таким чином, внутрішній контроль як функція управління полягає в перевірці результатів діяльності підприємства та не залежить від особливостей і специфіки виробництва. Як окрема та самостійна діяльність внутрішній контроль на підприємстві здійснюється для визначення певних помилок і відхилень у його роботі. Проведення певного роду робіт на кожному з етапів управління, що тісно пов'язані між собою, характеризують внутрішній контроль як складову частину процесу управління економічною безпекою підприємства. Водночас, досліджуючи всі аспекти контролю, можна стверджувати, що у процесі реалізації його слід розглядати як практичну діяльність.

Список використаних джерел

1. Кулаковська Л.П., Піча Ю.В. Основи аудиту: Навч. посіб. К.: «Каравела» Львів: «Новий світ - 2010», 2012. 504 с.
2. Усач Б.Ф. Контроль і ревізія: Підруч. 4-те вид. стер. К.: Знання-Прес, 2012. 253 с.

УДК 330

Марченко О.В., студентка; Чайкіна А.О., к.е.н., доцент кафедри менеджменту і логістики
Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)

ПОНЯТТЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА ТА НАПРЯМИ ЇЇ ВПРОВАДЖЕННЯ

Сучасні підходи до управління підприємством засвідчують зміну вектору направленості від забезпечення максимально можливого прибутку будь-якими методами та способами до орієнтування на сталий розвиток бізнес-одиниці. Відповідно реалії сьогодення доводять, що забезпечення сталого розвитку підприємства не можливе без реалізації ним соціальної відповідальності, яка має не менше значення, ніж розвинута економічна інфраструктура, політична стабільність в державі, розроблення проєктів інноваційного розвитку.

Стейкхолдери, які оточують підприємство, не тільки працівники, але й інші учасники взаємовідносин очікують від нього не лише економічно відповідальних та правомочних дій, але й участі в розв'язанні соціальних, екологічних та інших проблем міста чи регіону, в якому воно здійснює свою діяльність. Суспільство в цілому зацікавлене в тому, щоб кожне

підприємство формувало стратегію своєї діяльності, яка б орієнтувалась на сталий розвиток. Як наука, так і практика переконують, що на сталий розвиток може розраховувати лише той бізнес, який здатен і має усі можливості до виконання своїх соціальних обов'язків і правових норм в економічній, соціальній, екологічній та інших сферах, життєво важливих для розвитку не лише економіки країни чи регіон, але й всього суспільства.

Діяльність будь-якого бізнесу відбувається першочергово з метою отримання максимального прибутку шляхом створення та реалізації товарів, виконання робіт чи надання послуг для задоволення потреб споживачів. Але зараз споживач більш прискіпливо звертає на приховані негативні наслідки діяльності підприємства, бо можуть мати місце різні катастрофи (забруднення навколишнього середовища, річкових вод чи атмосферного повітря), використання не екологічно чистих ресурсів для виготовлення продукції, використання застарілого обладнання, що спричиняє занадто великі витрати енергетичних та паливних ресурсів, не відповідність міжнародним стандартам та відсутність сертифікатів на продукцію тощо.

Дуже часто корпоративну соціальну відповідальність ототожнюють лише із доброчинністю (благодійністю) або з модернізацією застарілого обладнання. Проте це не так, адже корпоративна соціальна відповідальність не просто благодійність, яка має ситуаційний характер, не передбачає лише закриття неефективних забруднюючих виробництв, а включає організаційне управління, яке спрямоване на сталий розвиток, забезпечення гідної оплати праці та якісних умов праці для персоналу, захист інтересів споживачів, соціальні інвестиції та розроблення відповідної стратегії, яка б містила усі напрями реалізації соціальної відповідальності. Не варто забувати і про забезпечення соціального звітування про проведені акції, виділені кошти на різні проекти тощо.

Сьогодні прогресивний бізнес розуміє, що в сучасних умовах господарювання варто керуватись не тільки принципом отримання максимального прибутку, але й повинні вносити свій внесок у створення суспільних благ в більш широкому сенсі, ставитися до свого персоналу, партнерів, постачальників та інших осіб у відповідності до соціально-етичних норм [1].

Усвідомлення бізнесом своєї соціальної відповідальності є одним із запорук його успішного сталого розвитку, формування гармонійних відносин із суспільством, недопущення його розшарування, зменшення різного роду бізнесових конфліктів.

На сучасному етапі розвиток політики корпоративної соціальної відповідальності на практиці формує нові підходи. Серед великого бізнесу росте число активних учасників впровадження і реалізації соціальної відповідальності, яка не передбачає лише благодійність, хоча й включає її в себе, адже за приблизними підрахунками, витрати бізнесу на благодійність становлять приблизно 3% від доходу.

Окрім цього, сучасна роль великого підприємництва в рамках вже діючих програм корпоративної соціальної відповідальності значно перевищує ці загальні дані за відсотком доходів, що виділяються на різного роду соціальні заходи.

Варто зазначити, що сьогодні переважна більшість підприємств, не дивлячись на їх розмір чи організаційно-правову форму в тій чи іншій формі беруть участь у реалізації ними соціальної відповідальності [2].

За останні роки розвиток корпоративної соціальної відповідальності пройшов шлях від організаційно-управлінської наряду корпорацій до стандартних технологій упровадження в практику різними бізнес структурами, які створюють спеціальні підрозділи або вводять посаду фахівця з впровадження системи корпоративної соціальної відповідальності, упровадження кодексів корпоративної соціальної відповідальності, пронизаної духом соціальної активності, екологічної відповідальності, розроблення проектів соціального інвестування, підготовка і публікація офіційних соціальних звітів (навіть розміщення їх на своїх сайтах), це все далеко не повний перелік управлінських інновацій, що нині широко застосовуються в практиці підприємств [3].

Треба зазначити, що корпоративна соціальна відповідальність не має загальноприйнятого визначення, кожен науковець, практик, менеджер, керівник підприємства має власне уявлення щодо сутності та практичної реалізації КСВ.

Єдине, в чому сходяться усі позиції, що корпоративна соціальна відповідальність є інструментом, за допомогою якого підприємство регулює вплив своєї діяльності на суспільство, через затвердження своїх соціально-екологічних принципів і цінностей як у рамках своїх власних внутрішніх методів і процесів, так і у взаємовідносинах з іншими стейкхолдерами. Корпоративна соціальна відповідальність є добровільною ініціативою, жоден законодавчий акт не змушує підприємство реалізовувати у певному напрямі соціальну відповідальність, немає визначеної та затвердженої форми соціального звіту [4].

Вважаємо, що сучасний стан розвитку КСВ в Україні потребує: розробки та впровадження чітких законодавчих норм, які б регулювали усі питання, що стосуються КСВ; проведення роз'яснювальної роботи з інформування Топ-менеджменту підприємств про принципи роботи на засадах КСВ; впровадження системи податкових пільг та інших заохочувальних заходів для підприємств, які реалізують спеціальні соціальні програми; затвердження чітко визначеної форми соціального звіту для будь-якого підприємства.

Отже, корпоративна соціальна відповідальність виступає однією з головних конкурентних переваг успішно функціонуючого підприємства, сприяє його сталому розвитку. Реалізація КСВ примножує ринкову вартість бізнесу за рахунок колективного інтелектуального капіталу та гудвілу, підвищення конкурентоспроможності продукції, товарів, послуг і сприяє вирішенню соціальних, екологічних та економічних проблем суспільства.

Список використаних джерел

1. Корягіна Т.В. Тенденції розвитку корпоративної соціальної відповідальності в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 4/2011. С. 30-32
2. Мельник М.І. Інститут соціально орієнтованого бізнес-середовища в економічних відносинах: цілі та інструменти стимулювання. *Регіональна економіка*. 2010. №1. С. 15-19.
3. Колот А.М. Корпоративна соціальна відповідальність: еволюція та розвиток теоретичних поглядів. *Економічна теорія*. 2013. № (4). С. 5-26.
4. Commission of the European Communities. Green Paper. URL: <http://eur-lex.europa.eu>

УДК 338.28:(004.08+621.377.6)

Марченко О.В., к.е.н., доцент

*Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрі Кондратюка»
(м. Полтава, Україна)*

ЦІЛЬОВІ ОРІЄНТИРИ ВИБОРУ ПРОФЕСІЙ МАЙБУТНЬОГО У НЕСТАБІЛЬНИХ СОЦІАЛЬНИХ УМОВАХ

Сучасні умови господарювання, які характеризуються мінливістю та непрогнозованістю, а також нестабільністю соціальних процесів, вимагають постійного перегляду та удосконалення управління людьми в процесі праці.

Суспільство ХХІ століття переживає серйозні перетворення, нові технології постійно здійснюють техніко-технологічні «прориви». Деякі робочі опції, як правило, зникають, а на появу нових очікується в найближчі 5 років. Під впливом науково-технічного прогресу та новітніх змін в техніці і технологіях є потреба в спеціалістах з цифровими компетенціями. Американська платформа Venture Beat представила список технічних спеціальностей, які будуть найбільш популярними в найближче десятиріччя. Професії щороку додаються до